ZPRAVODAJ

MINISTERSTVA ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

DUBEN 2016

Zaměřeno na profesní růst pedagogů

ÚVODNÍ SLOVO MINISTRYNĚ

Již třetí číslo ministerského Zpravodaje.

1

KARIÉRNÍ ŘÁD V BODECH

Novelu zákona o pedagogických pracovnících do konce května projedná vláda.

2 - 5

NOVÁ KARIÉRNÍ CESTA – LEPŠÍ FINANČNÍ PODMÍNKY

Připravená novela zavádí novou kariérní cestu – cestu rozvoje profesních kompetencí.

6 - 9

ODBORY: KARIÉRNÍ ŘÁD NESMÍ ZŮSTAT JEN NA PAPÍŘE

Profesní rozvoj pedagogických pracovníků a kariérní systém učitelů je velké profesní téma i pro Českomoravský odborový svaz pracovníků školství.

10

EVROPSKÉ PENÍZE PRO PROFESNÍ RŮST PEDAGOGŮ

Zvyšování profesní kvalifikace pedagogických pracovníků z prostředků OP VVV.

11 - 13

ÚVODNÍ SLOVO MINISTRYNĚ:

Vážení čtenáři,

vydáváme třetí číslo ministerského Zpravodaje. Tentokrát se v něm zaměřujeme hlavně na profesní růst pedagogů v návaznosti na přípravu tolik očekávaného kariérního řádu.

Záměr vytvořit kariérní řád učitelů se v rámci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy i odborné komunity diskutuje téměř dvacet let. V posledních dvou letech se jeho přípravy značně zintenzivnily. Náš finální materiál vychází z původního návrhu kariérního systému, který jsme s ohledem na odezvu z terénu a v návaznosti na možnosti platového ohodnocení pedagogů upravili. Pomáhali nám v tom zástupci Unie školských asociací ČR - CZESHA a pedagogické fakulty. Ráda bych na tomto místě poděkovala a ocenila snahu všech, kteří se na přípravě původní i nové verze aktivně podíleli. Věřím, že vznikl materiál, který pomůže učitelskou profesi v ČR pro stávající i nové pedagogy zatraktivnit a zvýšit její respekt v očích veřejnosti.

Uvědomuji si, že o zavedení kariérního řádu má smysl uvažovat pouze v případě současné změny financování regionálního školství a výrazného navýšení prostředků na platy pedagogů. Musíme stabilizovat současný systém skrze ohodnocení reálných výkonů ve školství a narovnání platových tabulek, které byly v minulosti zdeformovány. Ještě před startem kariérního řádu také plánujeme zavést nový platový stupeň pro začínající učitele, který bude po prvních dvou letech znamenat zvýšení platu o cca 1 000 Kč.

Ráda bych na tomto místě zdůraznila, že kariérní systém je připraven pro všechny učitele, tj. nejen pro učitele škol veřejných, ale i církevních a soukromých.

Pro Vaši informaci, novela zákona o pedagogických pracovnících, která kariérní řád zavádí, bude v nejbližších dnech postoupena k projednání vládě tak, aby o ní Poslanecká sněmovna mohla začít diskutovat ještě před letními prázdninami.

Na dalších stranách najdete detailnější informace k připravovanému kariérnímu řádu.

Příjemné čtení přeje

Kateřina Valachová
ministryně školství, mládeže a tělovýchovy

ŠKOLA PRO BUDOUCNOST
BUDOUCNOST PRO ŠKOLU

KARIÉRNÍ ŘÁD V BODECH

Projednání novely zákona o pedagogických pracovnících vládou se předpokládá v květnu 2016, v červnu pak bude předložena do Poslanecké sněmovny PČR, v roce 2018 by měl kariérní řád začít fungovat.

SOUČASNÝ STAV

Učitelé nemají jasnou perspektivu dalšího profesního růstu.

Absolventi učitelských studijních programů do profese nenastupují nebo z ní předčasně odcházejí.

Učitelé nejsou adekvátně odměňováni za kvalitnější učení a za práci na sobě.

Většině začínajících učitelů (cca 60 %) školy neposkytují systematickou podporu při jejich vstupu do profese (uvádění).

Ředitelé škol nemají jasný nástroj k podpoře profesního růstu učitelů.

Právní předpisy nestanoví žádné závazné požadavky na obsah a periodicitu aktualizace plánu dalšího vzdělávání.

NAVRHOVANÉ ZMĚNY

Zlepší se podmínky pro zvyšování profesionality učitelů a pro jejich motivaci k celoživotnímu profesnímu rozvoji.

Novela zákona o pedagogických pracovnících zavede novou kariérní cestu – **cestu rozvoje profesních kompetencí**.

Součástí cesty rozvoje profesních kompetencí učitelů bude **dvouleté adaptační období začínajícího učitele**.

Zákon mimo jiné výslovně jmenuje roli uvádějícího učitele.

Základem nového kariérního systému pro učitele se stane **třístupňový standard učitele**, který je postaven na profesních kompetencích učitele a jejich gradaci směrem k rostoucí kvalitě práce učitele.

Navrhovaný standard má tři oblasti:
oblast osobního profesního rozvoje
oblast vlastní pedagogické činnosti
oblast spolupráce a podílu na rozvoji školy.

Kariérní řád zavede **tři kariérní stupně - KS1, KS2, KS3** (více na str. 8).

Postup na vyšší kariérní stupeň bude spojen **se zvýšením finančního ohodnocení** (pro KS2 plánuje MŠMT zvýšení **o cca 1 000 Kč**, pro KS3 **o cca 5 000 Kč**)

Přechody mezi jednotlivými **kariérními stupni** budou probíhat formou **atestačního řízení**, kdy se posoudí, zda učitel splňuje požadované profesní kompetence.

Bude zavedena povinnost **plánovat a hodnotit profesní rozvoj pedagogických pracovníků** (nejen učitelů). Zákon upraví náležitosti osobního plánu profesního rozvoje (část povinného rozvoje a nepovinné části individuálních cílů) a stanoví povinnost pravidelného hodnocení naplňování plánů osobního profesního rozvoje ředitelem školy, což bude mít vliv na výši osobního příplatku.

ŠKOLA PRO BUDOUCNOST
BUDOUCNOST PRO ŠKOLU

ŠKOLA PRO BUDOUCNOST
BUDOUCNOST PRO ŠKOLU

CÍLOVÝ STAV

Motivovaný učitel s jasnou vizí osobního profesního růstu, který bude adekvátně ohodnocen.

Hodnocení osobního profesního růstu bude mít vliv na osobní příplatek.

V roce 2020 by platy měly být na úrovni 70 procent průměrného vysokoškolského platu.

NOVELA ZÁKONA O PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍCÍCH DÁLE ZAHRNUJE:

NOVINKY TÝKAJÍCÍ SE SPECIALIZOVANÝCH ČINNOSTÍ

Novela zavede nové **specializované činnosti,** a to:

Koordinátor vlastního hodnocení školy

Koordinátor vlastního hodnocení školy vytváří nebo volí vhodné nástroje vlastního hodnocení školy, koordinuje uskutečňování takového hodnocení, vyhodnocuje ho, navrhuje opatření a odpovídá za udržování procesů vlastního hodnocení ve škole. Výkon specializované činnosti bude podmíněn dosažením třetího kariérního stupně a MŠMT pro něj vydá standard.

Výchovný poradce

Mezi specializované by měla být zařazena i již existující činnost výchovného poradce. Ten poskytuje dětem, žákům, studentům a jejich zákonným zástupcům poradenskou a informační činnost v oblasti volby povolání, vyhledává děti, žáky nebo studenty, jejichž vzdělávání může vyžadovat podpůrná opatření nebo podporu nadání, těmto dětem se dále věnuje. Spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, se zaměstnavateli a dalšími sociálními partnery. V neposlední řadě také odpovídá za tvorbu, vyhodnocování a udržování vzdělávací oblasti nebo tématu Člověk a svět práce.

Návrh novely zákona o pedagogických pracovnících nadále **počítá s již zavedenými specializovanými činnostmi pedagogických pracovníků**, jsou to:

- koordinace v oblasti informačních a komunikačních technologií (jinak též metodik ICT),
- činnost specialisty v oblasti environmentální výchovy,
- metodické vedení v oblasti prevence sociálně patologických jevů,
- činnost speciálního pedagoga v oblasti školské logopedie,
- činnost specialisty v oblasti prostorové orientace zrakově postižených a
- koordinace školního vzdělávacího programu nebo vzdělávacího programu VOŠ (tato pozice bude po přechodném období svázána s KS3).

Za specializované činnosti bude učitelům náležet **specializační příplatek ve výši 1000 až 2000 Kč.**

Výkon specializovaných činností je podmíněn **absolvováním specializačního studia v systému DVPP** (nejméně v rozsahu 250 hodin). Podle jejich povahy mohou tyto činnosti vykonávat i jiní pedagogičtí pracovníci, než jsou učitelé (např. vychovatelé, pedagogové volného času, v oblasti školské logopedie pak speciální pedagogové).

SNÍŽENÍ ROZSAHU PŘÍMÉ PEDAGOGICKÉ ČINNOSTI

Má za cíl vytvořit dostatečný časový prostor pro to, aby **uvádějící učitel, metodik prevence sociálně patologických jevů, koordinátor v oblasti IT či výchovný poradce** mohl vedle své přímé pedagogické činnosti tyto další činnosti vykonávat.

O míře snížení rozsahu přímé pedagogické činnosti rozhodne vláda. Například pro uvádějícího učitele se počítá s odpočtem 2 až 3 hodin týdně.

ÚPRAVY V SYSTÉMU DALŠÍHO VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ

Zavádí možnost MŠMT standardizovat vzdělávací programy.

Přináší výčet povinností vzdělávacích institucí.

Nově předpokládá, že studia v oblasti pedagogických věd uskutečňovaná v programech celoživotního vzdělávání na vysokých školách budou muset být akreditována v systému DVPP, pokud mají vést k získání odborné kvalifikace pedagogického pracovníka.

ŠKOLA PRO BUDOUCNOST
BUDOUCNOST PRO ŠKOLU

ŠKOLA PRO BUDOUCNOST
BUDOUCNOST PRO ŠKOLU

NOVÁ KARIÉRNÍ CESTA – LEPŠÍ FINANČNÍ PODMÍNKY

Připravená novela zavádí novou kariérní cestu – cestu rozvoje profesních kompetencí, přičemž jsou definovány **tři kariérní stupně** (začínající učitel, samostatný učitel, vynikající učitel) a podmínky pro postup učitele kariérním systémem. Pro učitele na prvním kariérním stupni je zakotveno **adaptační období a povinnost školy vytvářet jim podmínky pro následný profesní rozvoj nutný k získání úrovně samostatného učitele**.

Začínající učitel bude mít nárok na vícezdrojovou podporu v adaptačním období – od svého zaměstnavatele (uvádějící učitel) i z dalšího zdroje (vysoké školy, učitel na třetím kariérním stupni z jiné školy). Na tuto podporu školy dostanou finanční prostředky od státu, a nebudou tak odkázány na využívání nadtarifních složek platů ostatních učitelů, jako je tomu dnes. Tento postup zakotvuje souběžně předkládaný návrh novely školského zákona k reformě financování regionálního školství.

Jednou z hlavních priorit je zlepšení postavení učitelů a jejich finančního ohodnocení. Je proto logické, že postup na vyšší kariérní stupeň má být vždy spojen **se zvýšením platu** (v případě druhého kariérního stupně **o cca 1 000 Kč**, v případě třetího kariérního stupně prosazuje MŠMT zvýšení **o cca 5 000 Kč**).

Při přechodech mezi jednotlivými kariérními stupni budou učitelé procházet **atestačním řízením**, kdy se posoudí, zda splňují požadované profesní kompetence. **Atestační řízení mezi prvním a druhým stupněm bude v gesci školy, kde začínající učitel absolvuje adaptační období. Atestační řízení mezi druhým a třetím kariérním stupněm bude organizovat MŠMT** (resp. pověřená organizace). Úroveň profesních kompetencí bude posuzována podle standardu učitele, který bude zároveň sloužit jako nástroj pro plánování osobního profesního rozvoje pro všechny učitele, včetně těch, kteří nebudou aspirovat na třetí kariérní stupeň. Základními oblastmi hodnocení bude oblast osobního profesního rozvoje, oblast vlastní pedagogické činnosti a oblast spolupráce a podílu na rozvoji školy.

Po sedmi měsících intenzivní práce byl návrh novely odeslán do vnějšího připomínkového řízení. Ministerstvo došlé připomínky odborné veřejnosti posoudilo a v návaznosti na to rozhodlo o nezbytných úpravách. V tuto chvíli se chystá předložení návrhu do vlády. Jsme připraveni na konstruktivní diskusi. Ministryně školství Kateřina Valachová je odhodlána bojovat za zlepšení postavení učitelů, které zavedení kariérního řádu slibuje. Jasná vize osobního profesního růstu a zlepšení podmínek pro zvyšování profesionality učitelů povede ke zkvalitnění vzdělávání.

Petr Pavlík

vedoucí poradního sboru ministryně

ŠKOLA PRO BUDOUCNOST
BUDOUCNOST PRO ŠKOLU

ŠKOLA PRO BUDOUCNOST
BUDOUCNOST PRO ŠKOLU

Kariérní stupně - přehled

První kariérní stupeň (KS1)

začínající učitel
povinnost absolvovat dvouleté adaptační období
vícezdrojová podpora pro rozvoj všech profesních kompetencí
profesní rozvoj v KS1 se řídí plánem profesního rozvoje učitele
na konci adaptačního období proběhne hodnocení (atestační řízení v gesci školy) zaměřené na plnění plánu profesního rozvoje a na konkrétní pokroky v práci učitele ve vztahu k výsledkům žáků

Druhý kariérní stupeň (KS2)

povinný pro všechny z KS1
učitel splnil požadavek adaptačního období v délce 2 let
učitel podává standardní výkon odpovídající popisu profesních kompetencí ve standardu učitele na KS2
učitel prošel úspěšně atestačním řízením na KS2

Třetí kariérní stupeň (KS3)

nepovinný
učitel splnil požadavek délky pedagogické praxe v délce 8 let na KS2 (přičemž stávajícím učitelům se část jejich dosavadní praxe započítá)
učitel podává dlouhodobě nadstandardní výkon odpovídající popisu profesních kompetencí ve standardu učitele na KS3 (zejména vyšší kvalita práce s dětmi, žáky a studenty)
učitel prošel úspěšně atestačním řízením na KS3 (v gesci MŠMT)

KARIÉRNÍ STUPNĚ A ODMĚŇOVÁNÍ - souhrn

Přechod na KS2 – MŠMT navrhuje zvýšení platu **o cca 1 000 Kč** (předpokládá se, že dojde k úpravě struktury stupnice platových tarifů pedagogických pracovníků, spočívající v rozdělení současného prvního platového stupně na dva platové stupně: prvního platového stupně pro dobu započitatelné praxe do 2 let a druhého platového stupně pro dobu započitatelné praxe do 6 let; tento platový stupeň bude vytvořen před náběhem kariérního řádu). Kupříkladu začínající učitel základní školy bude zařazen do 11. platové třídy a 1. platového stupně. Poté, co úspěšně absolvuje adaptační období a získá status samostatného učitele, bude moci vykonávat komplexní výchovně-vzdělávací činnost zařazenou ve 12. platové třídě a svou dobou započitatelné praxe bude zařazen ve druhém platovém stupni.

Přechod na KS3 – MŠMT navrhuje zvýšení platu **o cca 5 000 Kč** pro učitele, po nejméně 8 letech praxe na KS2 a úspěšném absolvování atestačního řízení. Stávajícím učitelům se část jejich dosavadní praxe započítá.

ŠKOLA PRO BUDOUCNOST
BUDOUCNOST PRO ŠKOLU

ŠKOLA PRO BUDOUCNOST
BUDOUCNOST PRO ŠKOLU

ODBORY: KARIÉRNÍ ŘÁD NESMÍ ZŮSTAT JEN NA PAPÍŘE

Profesní rozvoj pedagogických pracovníků a kariérní systém učitelů je velké profesní téma i pro Českomoravský odborový svaz pracovníků školství. Hovořilo se o něm již delší dobu a vzbuzoval značné očekávání v souvislosti s finančním ohodnocením. Poslední návrh, který je rozpracován již v paragrafovém znění novely zákona o pedagogických pracovnících, zjednodušuje předchozí známou verzi čtyř atestačních stupňů na tři. Obdobně i připravovaný standard učitele je v návrhu zákona založen na jednodušších principech. Novela nově zakotvuje pro všechny pedagogy osobní plán profesního rozvoje, který vychází z plánu pedagogického rozvoje školy. Pozitivní je, že tento plán ředitel projednává s odborovou organizací a učitelé budou transparentně informováni a budou se moci vyjádřit k východiskům a podmínkám vzdělávání na svém pracovišti a také k ekonomickým možnostem školy ohledně svých pracovních podmínek. Za další pozitivní považuji, že hodnocení plnění osobního plánu profesního rozvoje bude mít vazbu na osobní příplatek konkrétního pedagoga. Pokud má kariérní řád přispět k větší motivaci a být impulsem pro učitele, aby se více rozvíjeli a byli přínosem pro své žáky a svoji školu, musí být zajištěn dostatečný finanční rámec v rozpočtu kapitoly školství postupně tak, jak bude kariérní systém nabíhat. Podle mého názoru bez adekvátní finanční podpory zůstanou záměry na zlepšení kvality vzdělávání jen na papíře.

František Dobšík
předseda ČMOS PŠ

EVROPSKÉ PENÍZE PRO PROFESNÍ RŮST PEDAGOGŮ

Zvyšování profesní kvalifikace pedagogických pracovníků a jejich rozvoj je jednou z priorit Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV). Tato aktivita se vyskytuje ve většině z vyhlášených i plánovaných výzev směřujících do regionálního školství.

V roce 2015 bylo vyhlášeno v této oblasti celkem pět výzev s alokací přes 4 mld. Kč. Tyto výzvy mohou podpořit profesní růst pedagogů buď formou dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, nebo jinak formou profesního vzdělávání. Projekty budou financovat například vzájemné učení škol a pedagogů formou síťování, kde se klade důraz na prohlubování vzájemné spolupráce a na sdílení praktických a profesních zkušeností. Mezi podporované oblasti patří mimo jiné školení v oblasti řízení výkonnosti, schopnosti vést nebo osobního vedení.

Významnou úlohu pro profesní růst pedagogů a jejich vzdělávání budou hrát tzv. individuální projekty systémové, realizované Národním ústavem pro vzdělávání a Národním institutem pro další vzdělávání, které se připravují.

Jedním z nich bude projekt IMKA (Implementace kariérního systému učitelů), jehož úkolem bude pilotovat některé části kariérního řádu ještě před jeho samotným spuštěním.

Cílem projektu IMKA je podpora zavádění kariérního systému učitelů, konkrétně jeho pilotáž a kompletní uvedení do praxe.

V průběhu projektu budou ověřeny všechny procesy, metody a nástroje, které s realizací kariérního systému učitelů souvisí.

Ředitelé a učitelé MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, ZUŠ a konzervatoří získají absolvováním širokého spektra školení znalosti a dovednosti potřebné pro tuto řízenou změnu. Dále pro ně bude v rámci projektu poskytováno poradenství a další metodická podpora.

Současně s implementací kariérního systému učitelů bude také pilotně ověřen a implementován systém řízení kvality dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, který přispěje ke zvýšení kvality dalšího vzdělávání učitelů.

ŠKOLA PRO BUDOUCNOST
BUDOUCNOST PRO ŠKOLU

ŠKOLA PRO BUDOUCNOST
BUDOUCNOST PRO ŠKOLU

Řešitelem projektu je Národní institut pro další vzdělávání. Projekt bude trvat 44 měsíců od listopadu 2016 do června 2020.

OP VVV bude pokračovat v podpoře profesního růstu pedagogů i v roce 2016. V letošním roce byly již vyhlášeny dvě výzvy – Gramotnosti a Rozvoj klíčových kompetencí v rámci oborových didaktik v celkové finanční alokaci 730 mil. Kč, dalších osm za více než 6 mld. Kč je plánováno.

Tou nejdůležitější a pro mateřské a základní školy nejpřístupnější bude výzva na tzv. šablony, jejíž vyhlášení je plánováno již nyní v dubnu.

Šablony budou zaměřeny mimo jiné na další vzdělávání pedagogických pracovníků, a to v tématech podpory základních gramotností, společného vzdělávání, spolupráce a vzájemného učení pedagogů a osobnostního rozvoje pedagogů i ředitelů (vedoucích pracovníků). Pro lepší pokrytí potřeb pedagogů plánujeme tyto vzdělávací šablony v rozsahu 8, 16, 20, 40, 60, 64 a 80 hodin. V této době vrcholí jednání s Evropskou komisí, která musí šablony schválit. Na tuto výzvu bude vyčleněno 4,5 mld. Kč. Více informací bude zveřejněno na www.msmt.cz/strukturalni-fondy-1/vyhlasene-vyzvy.

Přehled plánovaných výzev:

Název výzvy	Plánované datum vyhlášení výzvy	Plánované datum zahájení příjmu žádostí	Plánované datum ukončení příjmu žádostí	Podporované aktivity v oblasti DVPP
Podpora škol formou projektů zjednodušeného vykazování	duben 2016	duben 2016	červen 2017	Podpora společného vzdělávání, podpora spolupráce a vzájemného učení pedagogů, osobnostní rozvoj učitelů i ředitelů
Budování kapacit II	leden 2017	únor 2017	duben 2017	Vzdělávání ředitelů
Jazykové vzdělávání	prosinec 2016	leden 2017	březen 2017	Zvyšování kvality v jazykovém vzdělávání učitelů, řídících pracovníků škol a ostatních profesí ve školství, příprava kurzů DVPP k využívání digitálních výukových systémů
Implementace strategie digit. vzdělávání I	červenec 2016	srpen 2016	prosinec 2016	Rozvoj PP ve využívání digitálních technologií ve výuce
Podpora žáků se zdravotním postižením (Implementace APIV)	červen 2016	červenec 2016	prosinec 2016	Příprava kurzů a metodických materiálů pro učitele, kolegiální formy podpory a vzájemné učení škol a pedagogů

Návrhy kariérní řádu diskutuje ministryně Kateřina Valachová se zástupci škol také na svých výjezdech po krajích České republiky, které podniká od loňského září. Zatím navštívila tyto kraje:

8. září 2015 – Moravskoslezský kraj

11. září 2015 – Jihomoravský kraj

25. září 2015 – Zlínský kraj

29. září 2015 – Plzeňský kraj

2. října 2015 – Jihočeský kraj

30. listopadu 2015 – Liberecký a Ústecký kraj

16. – 17. prosince 2015 Jihomoravský kraj

11. ledna 2016 – Kraj Vysočina

1. února – Pardubický kraj

10. února – Plzeňský a Karlovarský kraj

16. února – Středočeský kraj

14. března – Karlovarský kraj

23. března – Ústecký kraj

4. dubna – Liberecký kraj

Ještě do června Vás budeme informovat o změnách financování regionálního školství.

V případě námětů a připomínek se obraťte na adresu: posta@msmt.cz.

Vypracovalo Oddělení vnějších vztahů a komunikace MŠMT

ŠKOLA PRO BUDOUCNOST
BUDOUCNOST PRO ŠKOLU